

Téma – Platón a jeho koncept ideálního státu {obtížnost L/T}

1. Zadání:

Na základě vlastního studia primárních a sekundárních (zase ta cizí slova že) pramenů určete, zda platí první (A) nebo druhá (B) interpretace (vysvětlení) Platónova konceptu dokonalé společnosti.

- Výklad první (A)

Platón neusiluje o demokratickou společnost, ale rozhodně nechce vytvořit společnost kastovní, tzn. mezi jednotlivými vrstvami nepropustnou. Děti se bez ohledu na svůj původ budou moci stát kterýmkoli občanem (řemeslníkem, rolníkem, bojovníkem, strážcem, filosofem-králem) pokud se ve svém rozvoji na úroveň vyžadovanou tím, kterým stupněm dostanou. Společnost chce Platón rozdělenou, ale rovnou z hlediska příležitostí.

- Výklad (B)

Platón je nejenom nedemokratický, ale také rasistický autor. Nejde mu pouze o mocensky hierarchickou společnost, ale zároveň se domnívá, že rasový původ určuje dopředu schopnosti člověka, a proto je nutné jednotlivé rasy oddělit a neumožnit jim navzájem prostupovat – takové míšení ras totiž podle jeho názoru vede k degeneraci. Je tedy rasistickým autorem s programem šlechtění lidí, ve kterém míšení ras (a tedy rozhodování na základě schopností, nikoliv původu) je nepřijatelné.

- Výklad (C)

Je samozřejmě možné přijít i s jiným výkladem (interpretací), tu však opět musíte prokázat – např. Platón umožňuje vylučovat z vyšších vrstev děti, které nebudou dokonalé, ale neumožňuje dětem z nižších vrstev dosáhnout vrstev vyšších nebo Platón je demokrat a anti-rasista

2. Doporučené primární prameny:

(POZOR – POČET KNIH VYPADÁ HROZIVĚ, ALE ANALYZOVAT BUDETE VŽDY (ZEJMÉNA U SEKUNDÁRNÍ LITERATURY) POUZE ČÁSTI DOPORUČENÝCH KNIH. TAKŽE TO NENÍ TAKOVÁ HRŮZA.)

PLATON. *Politikos*. 1. vyd. Praha : Jan Laichter, 1934.

PLATON. *Timaios*. 1 vyd. Praha : Jan Laichter, 1919.

PLATÓN. *Ústava*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství Svoboda, 1993. ISBN 80-205-0347-1.

PLATÓN. *Zákony*. 1 vyd. Praha : Nakladatelství československé Akademie věd, 1961.

(pro toho kdo se podivuje (správně!) na uvádění jednou Platón, jednou Platon poznámka: musíte uvádět autora tak, jak ho uvedli v knize, jestliže tedy píše ještě ve třicátých letech překladatel František Novotný Platon, musíte uvést Platon, i když je dnes užívané Platón)

Poznámky k primárním pramenům:

Nejdůležitějším pramenem (ale samo o sobě nedostatečným!) je *Ústava* a z ní zejména *knihy III., IV. V.* /i když pasáže druhé knihy o cenzuře jsou také velmi zajímavé, našeho problému se ale netýkají/. Odkážme na důležité pasáže – neodkazují stránkováním, ale ve všech vydáních uvedeným členěním na oddíly:

141 b,c,d

412c,d,

414 b – 415d //415c pojednává o propustnosti z hlediska interpretace A//

416 e,

474a-c //c je nejdůležitější z hlediska interpretace B//.

Důležité jsou pak *Zákony*, *Timaios* (upozorňuji na pasáž ze strany 16 a 25 uvedeného vydání, ale i další místa) a *Politikos*.

3. Doporučené sekundární prameny s poznámkami:

BONDY, E. *Antická filosofie*. 1. vyd. Praha : Sdružení na podporu vydávání časopisů v edici Vokno, 1994. ISBN 80-85239-26-4.

(pouze malá pasáž v knize věnované dějinám antické filosofie, na str. 82 uvedeného vydání však důležitá poznámka směřující k interpretaci A. – Bondy je velmi originální a svěbytný myslitel, proto je zajímavé vědět, co si o problému myslí, pozor, někdy není úplně svědomitý autor, ale to se této pasáží rozhodně netýká!)

POPPER, K. R. *Otevřená společnost a její nepřátelé I.: Uhranutí Platónem*. 1. vyd. Praha : Oikúmené, 1994. ISBN 80-85241-54-4.

(naprosto zásadní kniha k interpretaci B. (radikální) – důležitá zejména kapitola 6 – Totalitární spravedlnost, dále 7. – Princip vůdcovství a 8. Král – filosof., k souboji mezi interpretací A. a B. pak dodatek III. Odpověď jednomu kritikovi – na straně 316 uvedeného vydání – kniha Vás navíc dovede k dalším (ze strany A i B) sekundárním pramenům)

RICKEN, F. *Antická filosofie*. 1. vyd. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 1999. ISBN 80-7182-092-X.

(opět pouze pasáž v knize o dějinách antické filosofie, ovšem zajímavá rozhodným a radikálním A. postojem respektovaného autora)

RUSSELL, B. *A History of Western Philosophy*. 2. vyd. London : George Allen and Unwin Ltd, 1947.

(na straně 129-140 citovaného vydání naleznete čtivou pasáž z pohledu B. od velmi zásadního filosofa 20. století)

a další důležití autoři (bez přesných odkazů):

Gadamer, H. G. (a jeho díla o Platónovi – zejména polemická s Popperem)

Levison, R. B. (a jeho kritika Poppera v díle *In Defense of Plato*)

Vlastos, G. (a jeho *Platonic Studies*)

Rozhodně náš František Novotný a jeho obsáhlá 4 dílná monografie

A dál už musíte hledat sami.

Upozornění! Pokud ovládáte jazyk, kterým byla do češtiny přeložena kniha napsána, je vhodné (ne-li nutné) knihu, či alespoň ty zásadní pasáže přečíst v originále (i ten nejlepší překlad je vždy výkladem a je proto nebezpečný).

4. Formální a obsahové požadavky:

Rozsah: do 10800 znaků s mezerami, včetně poznámek pod čarou, bez literatury. To je 6 normostran (normostrana = 1800 znaků) a také přibližně 6 stran ve wordu řádkováním 1,5, velikost písma 12 b. a typ písma Times New Roman.

Literatura citovaná dle normy – viz například toto zadání.

Forma: odborný text.